

Projev
Speech
Discours

V Praze 21. 01. 2009

Vystoupení RNDr. Martina Bursíka, místopředsedy vlády ČR a ministra životního prostředí ve Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin Evropského parlamentu dne 21. ledna 2009 v Bruselu

Vážený pane předsedo, vážené paní poslankyně, vážení páni poslanci, dámy a pánové,

děkuji Vám za umožnění tohoto setkání. Dovolte mi, abych Vám zde dnes stručně představil program, který bude české předsednictví v oblasti životního prostředí naplňovat v Radě EU během tohoto semestru.

V posledních měsících jsme byli svědky, a mnoho z nás i přímými účastníky, intenzivních jednání, která probíhala v Evropském parlamentu, v Komisi i v Radě. Jsem osobně velmi rád, že Evropský parlament přistupuje k agendám, na kterých s Radou a Komisí spolupracuje, velmi odpovědně a přináší v procesu vyjednávání velmi podnětné a technicky propracované myšlenky do legislativních textů, které mají evropské instituce na stole. Ze všech úspěšně schválených dossiers bych zmínil rámcovou směrnici o odpadech, o kterou velmi bojovala paní poslankyně Caroline Jackson a samozřejmě všechny čtyři předpisy klimaticko-energetického balíčku, na jehož textu v tomto výboru neúnavně pracovali Satu Hassi, Chris Davies, Avril Doyle a Anders Wijkman. Můj dík patří panu předsedovi Ouzkému za plnění náročného úkolu předsedy tohoto výboru, i všem zpravodajům k dalším předpisům, díky jejichž spolupráci pokračujeme dále v evropském projektu.

Evropský parlament čeká na konci českého předsednictví ukončení současného volebního období, což sice na jednu stranu znamená časové omezení spolupráce mezi Radou a stávajícím Parlamentem, ale také nám to dává příležitost pokusit se vzájemnou

spoluprací dosáhnout konkrétních výsledků v prioritních záležitostech. Přesto však budeme upřednostňovat kvalitní legislativu před její kvantitou. Evropská integrace v mých očích nepokračuje díky stále rostoucímu množství předpisů, ale díky výsledkům, které implementace těchto textů přináší. S ohledem na blížící se konec parlamentního období se české předsednictví nebude snažit nutit Evropský parlament přijmout právní předpisy na poslední chvíli.

V oblasti životního prostředí je první pololetí roku 2009 charakterizováno značným množstvím práce pokračující v řadě legislativních oblastí a poměrně intenzivní mezinárodní agendou. Stanovili jsme čtyři hlavní priority pracovního programu českého předsednictví:

- 1) Změna klimatu,
- 2) Ochrana životního prostředí v širším smyslu, zejména pokud ovlivňuje lidské zdraví,
- 3) Udržitelná spotřeba a výroba,
- 4) Biologická rozmanitost.

V oblasti změny klimatu se naše práce během předsednictví zaměří na mezinárodní vyjednávací proces podle Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (UNFCCC) a jejího Kjótského protokolu. Díky enormnímu množství tvrdé práce a hlubokému smyslu pro odpovědnost Parlamentu, Rady a Komise jsme na konci roku 2008 dosáhli v prvním čtení dohody o klimaticko-energetickém balíčku. Tímto aktem vysílá Evropská unie velice silný politický signál všem našim partnerům na celém světě. Prokázali jsme, že odhodlání Evropské unie a rovněž její vedoucí pozice v celosvětovém boji proti změně klimatu jsou silnější, než kdy předtím.

Naše pozornost je teď zaměřena na Kodaňskou konferenci (COP15/MOP5), která se bude konat v prosinci 2009. Konference o klimatu v Poznani, která se konala minulý měsíc, byla významná z hlediska shrnutí pokroku při provádění Akčního plánu z Bali, přičemž smluvní strany schválily pracovní program pro rok 2009 s jasně stanovenými kroky směřujícími ke Kodani. Vítráme také rozhodnutí přijaté v Poznani týkající se zprovoznění Adaptačního fondu, jež hraje důležitou roli při vytváření globální finanční architektury nutné pro komplexní globální dohodu.

Kulaté stoly ministrů v Poznani potvrdily společné odhodlání rozvinutých i rozvojových států nalézt účinnou, celosvětově přijatelnou odpověď na změnu klimatu pro období po roce 2012. Tato odpověď vyžaduje ambiciózní úsilí směřující ke zmírnění

dopadů a adaptační kroky, které jsou založeny na značně navýšené finanční a technické podpoře. Poznaňská konference uznala, že řešení stávající celosvětové finanční a hospodářské krize, otázek energetické bezpečnosti a změny klimatu integrovaným způsobem, je významným přínosem pro celé lidstvo. Investice navržené v Evropském plánu hospodářské obnovy mohou podpořit inovace, napomoci růstu a vytvořit pracovní příležitosti při současném omezení emisí skleníkových plynů a minimalizaci nákladů na energii.

V rámci českého předsednictví zamýšlíme navázat na tyto závěry a pokračovat na mezinárodní úrovni v úsilí směřujícím k dosažení úspěšné dohody v Kodani v prosinci 2009. Mezi první příležitosti dalšího rozvoje pozice Evropské unie patří březnová zasedání Rady pro životní prostředí a Rady pro ekonomické a finanční záležitosti a jarní zasedání Evropské rady. V tomto ohledu očekáváme sdělení Komise týkající se konference v Kodani, které má být zveřejněno později v tomto měsíci. Během našeho předsednictví bude Evropská unie pokračovat v aktivním jednání s klíčovými partnery, zejména důležitými rozvíjejícími se ekonomikami Číny, Indie a Brazílie, ale rovněž i s novou americkou administrativou, která již vyslala signály o velkých politických změnách.

V druhé prioritní oblasti také vynaložíme značné úsilí směřující k přijetí právních předpisů v oblasti životního prostředí, které významným způsobem ovlivňují blahobyt a zdraví našich občanů. Z důvodu blížícího se konce legislativního období Parlamentu nebude možná za našeho předsednictví tato práce dokončena, chceme však plodně využít svůj čas tak, abychom usnadnili a urychlili dokončení této legislativní práce v pozdějším období.

V rámci českého předsednictví bychom rádi spolupracovali s Evropským parlamentem s ohledem na nařízení o látkách, které poškozují ozónovou vrstvu. Tento přepracovaný návrh zamýšlí zjednodušit dřívější nařízení a implementovat upravený Montrealský protokol. I když je tento časový plán ambiciózní, domnívám se, že dohoda mezi Parlamentem a Radou v prvním čtení je v rámci tohoto legislativního období stále možná.

Ve vztahu k navrženému přepracovanému znění předpisů o integrované prevenci a omezování znečištění pro průmyslové emise, máme v úmyslu dosáhnout v rámci českého předsednictví co možná největšího pokroku v jednáních o návrhu Komise. Jednání uskutečněná během francouzského předsednictví ukázala, že nejdříve je třeba řešit některé citlivé politické otázky. Budeme usilovat o dosažení náležité rovnováhy: co možná nejrychlejší zkvalitnění ochrany životního prostředí a zdraví, ovšem bez vytváření nepřiměřených nákladů pro citlivá průmyslová odvětví. Z důvodu časových omezení a složitosti problému mám za to, že dohoda v této věci není v prvním čtení příliš reálná.

Rada bude nicméně sledovat jednání v Evropském parlamentu s velkým zájmem. Budeme se snažit minimalizovat rozdíly mezi výstupem z našich jednání v rámci prvního čtení a Vaším výstupem, abychom tak připravili půdu pro jednání v druhém čtení. Doufáme, že na červnovém zasedání Rady pro životní prostředí bude možno dosáhnout politické dohody o této otázce.

Půda je velmi komplexní dossier a my jsme si toho vědomi. Hodláme pokračovat v práci portugalského a francouzského předsednictví. Věříme, že existuje potřeba přijetí právního předpisu na evropské úrovni, který umožní lépe chránit a sanovat půdy v Evropě, a vytvoří tak dostatečně účinný rámec ochrany, který bude v souladu sestávajícími účinnými politikami ochrany půdy v členských státech.

V této oblasti se též budeme zabývat směrnicí pro etapu II rekuperace benzinových par při čerpání pohonných hmot do benzinových automobilů na čerpacích stanicích, zjednodušeně řečeno VOC II, a doufáme, že dosáhneme významného pokroku.

V témže kontextu lepší ochrany našich občanů před možným poškozením životního prostředí a zdraví budeme v rámci českého předsednictví věnovat pozornost zejména mezinárodní agendě chemických látek. Rád bych obrátil Vaši pozornost na tři hlavní oblasti rozvoje: dominantním předmětem 25. zasedání Řídící rady Programu pro životní prostředí Organizace spojených národů, které se bude konat v únoru, bude řízení rtuti na globální úrovni. Naším cílem v souladu se závěry Rady pro životní prostředí z prosince bude zahájit jednání o mnohostranné dohodě o životním prostředí stanovící komplexní globální rámec týkající se rtuti, který se bude vztahovat na celý životní cyklus rtuti a bude zajišťovat širokou účast států. V rámci českého předsednictví také budeme usilovat o splnění ambiciózních cílů v oblasti snižování nepříznivých vlivů chemických látek a přijetí systému řádného nakládání s chemickými látkami v prioritních oblastech. Tyto otázky budou předmětem druhého zasedání mezinárodní konference o nakládání s chemickými látkami, které se bude konat v květnu v Ženevě. Konečně, pokud jde o perzistentní organické polutanty, věříme, že Stockholmská úmluva na své čtvrté konferenci smluvních stran, která se bude konat v květnu, by měla přijmout další kroky směřující k vyloučení zvláště nebezpečných chemických látek, včetně pesticidů, průmyslových chemických látek a nežádoucích vedlejších produktů výroby a spalovacích procesů.

Otázka udržitelného rozvoje je základním cílem politiky Evropské unie, a je přímo spojena s naším způsobem života. Způsob naší výroby a spotřeby přispívá ke globálnímu oteplování, znečišťování a vyčerpávání přírodních zdrojů. V tomto ohledu Rada vzala s uspokojením na vědomí Sdělení Komise o udržitelné výrobě a spotřebě a udržitelném akčním plánu průmyslové politiky, a zahájila práci na návrzích Komise týkajících se

nařízení o systému ekoznačky Společenství a systému řízení podniků a auditu z hlediska ochrany životního prostředí (EMAS) Společenství. Program Evropského ekoznačení je účinným nástrojem, který umožňuje široké veřejnosti přispět ke snižování dopadů své spotřeby na životní prostředí nákupem produktů s lepšími environmentálními vlastnostmi, jež jsou díky ekoznačce snadno rozpoznatelné a jejichž vlastnosti jsou ověřeny nezávislou třetí stranou. Program EMAS představuje systematický přístup ke snižování environmentálních dopadů činnosti organizací, který podniky aplikují nad rámec povinností daných environmentální legislativou. Důraz na environmentální komunikaci a reporting zároveň zavádí partnerský přístup do vztahu mezi podnikem a veřejností. České předsednictví je toho názoru, že tyto dva návrhy mohou konkrétními způsoby přispět ke změně neudržitelných vzorců spotřeby a výroby. Taktéž věříme, že je namístě pokusit se dosáhnout dohod mezi Parlamentem a Radou v prvním čtení. Budeme se těšit na konstruktivní spolupráci se zpravodaji pro tyto dossiers a s tímto výborem jako celkem.

V mezinárodním měřítku udržitelného rozvoje budeme v rámci českého předsednictví podporovat aktivní roli Evropské unie v Komisi OSN pro udržitelný rozvoj (CSD), která bude pořádat v květnu v New Yorku politická jednání na téma zemědělství, rozvoje venkova a půdy, desertifikace a sucha a Afriky. Budeme také připravovat další zasedání konference smluvních stran Úmluvy OSN o boji proti desertifikaci (UNCCD), s využitím reformního procesu Úmluvy při provádění Desetiletého strategického plánu.

Pokud jde o naši poslední prioritní oblast, ochrana biodiverzity a přírody v neposlední řadě zasluhuje zvláštní pozornost v našem pracovním programu. Je Vám známo, že Evropská unie přijala závazek zastavit pokles biologické rozmanitosti v rámci Evropské unie do roku 2010. Víťame v této souvislosti sdělení Komise o invazních druzích, a rovněž Střednědobé hodnocení akčního plánu ES pro biologickou rozmanitost. Invazní druhy jsou odpovědné za vážné škody na biologické rozmanitosti a ekosystémech. Je proto nutné, aby co nejdříve vznikla strategie Evropské unie, která by reagovala na tyto hrozby.

S ochranou přírody souvisí další otázka, které se chceme v rámci českého předsednictví věnovat, a to obchod s tuleními výrobky. Oceňuji, že Evropský parlament a zejména tento výbor jsou velmi znepokojeni problematikou některých metod zabíjení tuleňů. Rada již za francouzského předsednictví otevřela projednávání návrhu Komise a v rámci českého předsednictví zamýšlíme v tomto pololetí dosáhnout v této věci pokroku. Rádi bychom prověřili možnost dohody s Parlamentem v prvním čtení. Jsme si vědomi toho, že tato otázka je pro evropské občany velmi citlivá. Budeme společně usilovat o přijetí nástroje, který zohlední obavy veřejnosti, bude účinný a proveditelný, bude

respektovat naše mezinárodní závazky a umožní Evropské unii pokračovat v úzkém dialogu s jejími partnery ve světě, za účelem zlepšení životních podmínek tuleňů a předcházení krutému a surovému zabíjení tuleňů.

Na závěr bych rád připomněl geopoliticky významný proces „Životní prostředí pro Evropu“ Evropské hospodářské komise OSN (EHK OSN). Pro EU a české předsednictví v Radě EU představuje významný politický rámec horizontální spolupráce v oblasti životního prostředí s jejich sousedy v regionu východní a jihovýchodní Evropy, Kavkazu a střední Asie, jež přes svou vzájemnou rozdílnost jsou významným geografickým, strategickým, ekonomickým a politickým mostem s členskými státy EU. České předsednictví v Radě EU bude usilovně pracovat na tom, aby zajistilo úspěšné dokončení reformy procesu. Klíčovým pro české předsednictví bude lednové zasedání Výboru pro politiku životního prostředí EHK OSN v Ženevě, na němž bude nutné dosáhnout dohody o reformě tak, aby mohla být postoupena k formálnímu schválení plenárním zasedáním EHK OSN, které se uskuteční ve dnech 30. března – 1. dubna 2009 v Ženevě.

V rámci času, který máme k dispozici, zahájíme technickou práci v pracovních skupinách Rady, pokud jde o nejnovější legislativní návrhy Komise, jako například: návrh na omezení používání nebezpečných látek (RoHS) a o odpadech z elektrických a elektronických zařízení (WEEE).

Totéž platí pro některé významné návrhy, které Komise stále ještě může předložit, např. revizi národních emisních stropů a směrnici o biocidech. Hlavní objem práce ovšem bude již vykonán nadcházejícím předsednictvím společně s novým Parlamentem.

Dovolte mi, abych se závěrem ještě jednou vrátil k blížící se konferenci v Kodani. Jsem totiž rád, že se na globální dohodu k ochraně klimatu obrací politická i mediální pozornost a přeji si, abychom v zájmu všech obyvatel tohoto světa zůstali věcní a jako Evropané táhli za jeden demokratický provaz. Můžeme chápat starosti světových emisních velmocí o konkurenceschopnost domácího průmyslu, jakož i obavu o ztrátu životní úrovně obyvatel naší planety. Jak ale dokázaly četné studie: část našich zisků, kterou investujeme do boje se změnou klimatu nyní - a strategie Evropského parlamentu z pera Dočasného výboru pro změnu klimatu tento plán podporuje - se nám v budoucnosti mnohonásobně vrátí v podobě ušetřených investic do izolací budov a mnoha adaptačních opatření. Co se výsledků konference v Kodani týče, jde nám o dlouhodobou strategii. Lucius Annaeus Seneca řekl: „Život je jako divadelní hra: nezáleží na tom, jak dlouhé představení bylo, ale jak dobře se zahrálo.“

Současná ekonomická a finanční krize nám možná paradoxně dává další impuls. Právě nyní je vhodná doba k tomu, abychom našli řešení pro ekonomickou krizi, která

půjdou ruku v ruce, synergickým efektem, s naší politikou řešení klimatických a environmentálních otázek. Mám tím na mysli tržní nástroje přátelské k životnímu prostředí, které zároveň podněcují ekonomický růst.

Vidím tu v sále několik známých tváří a jsem tedy rád, že vím, že budu nejen během příštího půl roku pracovat s fundovanými odborníky a zároveň se zkušenými politiky. Víím, že nás spojuje společný cíl. Všem z vás, vážené paní poslankyně a vážení páni poslanci, kteří budete chtít dál pokračovat v práci v Evropském parlamentu, přeji mnoho štěstí a voličské přízně v červnových volbách. Vám všem, dámy a pánové, přeji do tohoto roku vše dobré a těším se na naši budoucí spolupráci.

Děkuji Vám za pozornost.